

پاکیزه ترین قصه‌ها ☆

(قصه یوسف)

- ۴ -

پنداشت که اورا با آراستن بساط شبانی که بدان مانوس بود ، دام و مهرجان تواند کردن . فرمود که چوبی به زرگیرند و علاقه‌ای ابریشمین و آراسته به مر وارید برآن بندند آنگاه چند بره در کوشکه فرو آورد و به وی سپرد ، که زن از این حیلتها بسیار داند ، و بیهوده نیست که گفته‌اند :

خلق و خوی زن بود اهریمنی	کس ذ مکر زن نیابد ایمنی
حقه باز و فتنه انگیز و دغل	چیست زن ؟ سر تا به پا مکروحیل
شننوی اذ جنس زن یک حرف راست	هرچه گوید یا کند او ناجاست
اما این همه نیز نگازایها چاره گرف نشد و یوسف همچنان جز ذات یگانه همه را یگانه می‌پنداشت.	

نوشته‌اند که زلیخا هفت سال عشق و شوریدگی خویش را از محروم و بیگانه پوشیده می‌داشت . اندک اندک از ناکامی ، تازگی و طراوت رخسارش به پژمردگی گرایید . در کار خویش در مانده و بی تاب شد . دایه‌ای مکار داشت . راز دل را براو فاش کرد و گفت : دلم به عشق این جوان سنگدل آویخته است ، وهر گز به من نمی‌پردازدا چاره‌ای بساز و حیلی کن . دایه گفت : چگونه به تو دل نمی‌دهد که در این زمانه کسی به تازه رویی و شیرین دیداری و دلفریبی و خوشخراصی تو نیست . گفت از اینها چه سود ؟ پس از این مدت درازه‌نوز نگه به رویم نیفگنده و چون مرا ندیده چون پسندد . دایه گفت غمین مباش که حیلشی به کار برم که خویشتنداری تواند کردن ؟ تو مرا به مال مدد کن .

زلیخا به مادرش غطیرفه ملکه یمن پیغام فرستاد که نذر کرده‌ام بتخانه عظیمی بسازم ، مرا به مال و طرایف و ظرایف باری کن . مادرش چند خوارد زر و جواهر هماره معماران قابل فرستاد . زلیخا به سفارش دایه آنمه را در کار بنای هفت قبة تودر تو خرج و صرف کرد . دیوارهای قبه آخر همه از آمینه بود و دیوارهای دیگر قبه‌ها هر یک به رنگی و منقش به

* قسمت اول این قصه در شماره ششم - شهریور ۱۳۵۷ چاپ شد . بقیه مقالات به سبب گم شدن دستنویس تا این تاریخ به تعویق افتاد .

تصاویر آنچنانی.

زليخابتي که خاص خود داشت در آخرین قبه گذاشت . در آن وثاق تختی سیمین آراسته به جامه خواب دیباي منقش نهاد و فضای آن را به فرج انگيز ترين و بويا ترین عطرها خوشبوی کرد . از آن پس یوسف را نزد خويش خواند و به حيلت و تدبير او را به وثاق آخر کشاند .

كنجيز کي داشت که از هر دری می گذشتند آن در را به قلهای آهنین استوار می گرداشد . یوسف دانست که آن زیبایي کافر کيش ناپارسای به گمراه کردنش قصد کرده است . از بدخواهی و شرانگيري وی به خدا پناه برد که در حدیث معتبر از حضرت رسول مقول است که از زنان بد به خدا پناه بريید و از نیکانشان در حذر باشید ۱

« چون زليخا درها را بست شيطان بنازيد « اشیاع و اتباع او گفتند چه امر حادث شده است که ترا مسرور و مبتهمج می بینیم ؟ گفت پیغمبرزادهای را باکافری در خلوت خانه نشانده ام و آنچه مقصود من است قریب الحصول گشته . گفتند شاید میان ایشان فساد به حصول نبیوندد ؛ گفت اگر جوانی می باید هست ؛ اگر از جانین حسن و جمال می باید هست ؛ و اگر کید و مکر شيطان می بايست هست ؛ مانع کار چیست که در فتنه نیفتند (۲) ». اما نه چنان شد که شيطان پنداشته بود .

زليخا در آن خلوت دست بزدامان معموق زد و به زاری گفت : اى یوسف ، در روی زیبای من بشکر ، و بین هر گز بهاری فرح فراز و جان پرورتن از آن دیده ای ؟ یك بار دستت را بر سینه بی آرام من بنه تا قرار گیرد ؛ اى یوسف آتش عشق تو در جانم شر رانگنده آن آتش را به آب مهر باني بشان و مپسند که به گناه دوستداری تو بسوزم . یوسف زليخارا به قهر از خویش راند و گفت : اى گمره بدآموز ، اگر آتش تو بشانم به آتش دونزخ سوخته شوم . آنگاه دیده بر آسمانه وثاق دوخت تا به دیدن روی زیبای آن افسونگر فسریفته نگردد ، سقف از آینه ، و چهره زليخا در آن نمایان بود ، به هرسوی می نگریست همه نقش او بود ، تافتنه شد .

زليخا گفت ، اى بهشتی روی ، اگر از شوهرم بیم داری ، مهراس ، شربتی زهر آگین دارم که اگر به او بخورانم در دم جان می سپارد و گوشت و پوست و استخوانش از هم می گسلد ، اگر پسندی وی را بدان شربت تباها کنم ، و جسدش را زیر تخت تو دفن می کنم ، و سراسر کشود مص را به تو می سپارم ، و اگر از خدای می ترسی باری همه زر و سیم و جواهری که در خزینه دارم و بسیار است در پایت می دیزم تا در راه خدا به پیمان و بیوه زنان دهی و نیز ده هزار گوسفند دهم که به یاد خدا قربان کنی . چنین که تو می گویی خدا پخشند و پخشاند و مهر بان و توبت پذیر است و گناهات را می بخشد . از این سخنان فرب ب انگيز چندان گفت که یوسف در کار خویش درماند از اینست که خداوند بزرگ و دانا عرش ،

خلق حضرت رسول، ذبح حضرت اسماعیل، زلزله روز قیامت، نجات بندۀ را از آتش دوزخ، شرک، بهتان، سحر محره، و مکر زنان را عظیم خوانده است.

در آن خلوت سرا یوسف با زلیخا گفت و شنود داشت زبانش با او، اما دلش با خدا بود. زلیخا به فسونسازی و حیلت گری و چاره اندیشه و ظاهر آرایی می‌هستا بود. دانست که مکرش آسان آسان در یوسف درنمی گیرد فسونی تازه ساز کرد. جامه از تن خویش فروافکند به یوسف درآویخت و گفت ای نامهر بان، مهر بانی کن که خویش را از برای تو چنین نیکو آراستام. او می‌دانست که تا زن زیباییهای خویش عربیان تنماید و نگاه مرد بر آن نیقندو دل نجوید، تن به گناه نسبارد، و چندان دستان به کار برد و گریست. که یوسف لحظه‌ای نگریست در جمال می‌قطیر او خیره ماند که زلیخا در نظرش نشت نمود. هم در آن دم در آینه خیال صورت پدرش یعقوب را دید که به نشان تأثیر و تهدید انگشت به دندان می‌گزید.

زلیخا که دیو شهوت براو چیره شده بود یوسف را به قوت بینداخت، یوسف خویش را درزمین می‌گرداند تا آن زیبا روی تیره درون بروی تسلط نیابد. در آن دم زلیخا برخاست و روی بخش را با جامه‌ای پیو شید. یوسف پرسید آن چرا کردی؟ گفت تا نیشن. یوسف برآشست و گفت: ای دیو سیرت پلید، تو حرمت بقی را که آفریده، دست کسی چون تست چنین نگه میداری؛ من چون از پروردگاری که جهان و هر چه در اوست جمله آفریده اوست از گنه کاری شرم ندارم؛ خواست بگریند، زلیخا دگربار اندام و پیرایهای خویش بدو نمود. یوسف خشم خیزتر گشت. بefرمان خدای جبریل بروی ظاهر گردیده ایمان در دل یوسف قوی تر گشت. زلیخا را به یکسو افگند؛ بگریخت، هردو بدویدند. یوسف از بهر آن تا بجهد، زلیخا از بهر آن تا در بگیرد. به عنایت پروردگار بیچون یوسف به هر در که می‌رسید خود به خود گشوده می‌شد. زلیخا چا بکتر دوید؛ به او رسید و پیرهنش را از قفا بگرفت. دریده شد. یوسف دل آزرده گشت به گوش دل شنید اگر پیراهن ظاهرت پاره شد غمین میاش که پیراهن پارسائیت درست است. افسوس بر آن کسانی است که دائم به آرایش و نکوداشت ظاهري خود می‌کوشند، هر روز جامه‌ای نو و گرانبهای بر تن می‌آرایند و غافلند که در نظر داناییان و پارسایان می‌مایدند و کم ارج تر از آنان کس نیست و در روز جزا شرمسارند.

باری، یوسف آشته موى و دستار افتاده بیرون شد. قضا را در چنان حال عزیز مص
آنجا رسید و هردو را در آن آشتفتگی دید. زلیخا بدیدن شوی روی خراشید و خوش بروش آورد
که چنین بندۀ می‌داری و می‌پروری که درمن آویزد و کام خواهد؟ عزیز مص به یوسف گفت:
ای کافر نعمت ناسپاسدار، نه آن بندۀ بودی که به بهای بسیار خریدم، بدان حرمت و نعمت
بداشتم و گفتم چون فرزندم باشی نه چون بندۀ، پاداش احسان من اینست؟
یوسف گفت مرگناهی نیست. زلیخا چنانکه خوی زنان است حیلت گری را گیسوی

خویش کند و گریست. عزیز سخن او را باور کرد و به یوسف گفت بزرگتر خود گواه داری. گفت از آن طفل شیرخوار پرس! ا

آن کودک که عم زاده زلیخا بود و به فرزندی خویش برگزیده بود تمیلخا نام داشت. عزیز گفت: طفل هشت روزه سخن گفتن کی تواند؟

یوسف گفت: پرس! به قدرت و خواست خدا بگویید. اشاره به طفل کرد و گفت ای کودک چنانکه دیدی بگوی. طفل به زبان آمد و گفت: ای عزیز مرا غمازی نفرموده‌اند که غمازی گناه است؛ بنگر اگر پیراهن یوسف از پیش در یده زلیخا داشت می‌گویند و اگر از پس در یده خطاکار اوست.

زلیخا شرمنده شد، سر به زیر افکند و رنگه رویش گلناری شد. در آن زمان چنان بود که اگر دختری یا ذنی خطا یا گناهی می‌کرد و آشکارا می‌شد از شرم‌ساري گونه‌اش گلگون می‌شد اما اکنون کار به گونه دیگر است و اگر برادر هویدا شدن گناه‌شان رنگ رخشان سرخ گردد خجالت می‌کشند و عرق به رویشان می‌نشینند!

باری، عزیز قصد جان زلیخا کرد. کودک گفت: این راز پوشیده دار، تا بد نام و انگشت نمای خاص و عام نشوی. عزیز آسان از گناه همسرش در گذشت و یوسف را فرمود که از آن کار با کس سخن نگوید.

نوشته‌اند چون یوسف زلیخا را نزد عزیز خوار کرد جبریل بر او فرود آمد و گفت چرا آبروی کسی را که از فرط دوستی تو سرازپا نمی‌شناخت و جز محبت تو در ضمیرش نبود برخاک دیختی؛ خداوند نژوت و کرامت، پرده دوست را هر گز نمی‌درد و آئین وفا نگه می‌دارد. گفت: او را به تهمتی عظیم منسوب داشت که اگر شویش سخن نادرست وی باور می‌کرد از راه خود می‌گشت و جان و عرض من در معوض تلف بود. جبریل گفت چرا ندانی که وقای دوست مردوست را درنج کشیدن است.

باری، راز دلدادگی و کامخواهی زلیخا در پرده نماند و سخشن بر زبانها افتاد. زن ساقی ملک، همسر خوانسالار، زن خازن، و همسر دربان پیش از دیگر زنان زلیخا را به تبعیغ سر زنش می‌خستند، و می‌گفتند: این غلام عبرا نی کیست که همسر عزیز، بدان زیبایی و دلارامی دروی آویزد و جفا بیند، ملامتگران براین امید بودند که زلیخا زبان بستانشان از ملامت، یوسف را به ایشان بنماید تا یک بار چهره نیکو و خرامیدش را به مراد دل بینند. زلیخا چنان کرد که ملامتگران ایندیشیده بودند. او مجلسی بزرگه آراست و چهل زن را که به سر زنش و ریشخند کردندش زبان گشوده بودند بخواند. چون همه جمع آمدند، هر یک را بر تختی سیمین و آراسته، که بر آن بالشهای گرانها بود بشاند، گرامی کرد، پیش هر یک طبقی نزدین با کاردی و ترنجی نهاد و به مهر بانی گفت: من بر شما هیچ حقی هست؟ گفتند: آری، سرور و مهتر مایی، تو خورشید را مانی و ما ستاره. گفت شنیده‌اید و می‌دانید که یوسف را بنایت دوست می‌دارم، اکنون پیش شما می‌آید اگر رضا و مراد من می‌جویید از آنچه در

طبق پیش شما نهاده ام بهره ای بپرید و به او بدهید. آنگاه یوسف را بخواند. چون چشم زنان بر یوسف افتاد چنان بر جمالش فتنه شدند که بجای ترنج دست خویش بر پریدند و جامه بر تن دریدند و از خود خبر نداشتند. یوسف بیرون شد و زلیخا بر بیقراری و دل از داشت. دادگی ایشان به سخره خندید، و گفت ای ملامتگران کثیر دل، شما که به یک نگاه چنین بیقرار و ناشکیبا می شوید چگونه بر من سرزنش روا می دارید؟ می پرسم، «واجب هست این را دوست داشتن یا نه؟ گفتند ملامت بر ماست. بکوش مگر مراد یابی». گفت چندان که توانستم جهد کردم آوخ که به آرزو نرسیدم.

میان آن جمع زنی که مکارتر از همه بود در آرزوی اینکه باردگر یوسف را بینند، گفت: «وی را باز بیار تا پندش دعیم، شاید بر تو مهر بان گردد». چون یوسف درآمد به او گفتند، چونست که فرمان خداوند خویش نمی برد و رضایش نمی جویی؟ یوسف سر به سوی آسمان کرد و گفت: «من آن کنم که او فرموده است نه آنکه شما گمراهن گویید!» چون آوازه دلدادگی زلیخا دگربار تازه، و ملامتگری خلق اذنو آغاز شد زلیخا عزیز را گفت: «این غلام کنایان مرا میان مردمان دسوار کرد یا رضا ده از تو جدا شوم و به دیار خویش روم یا او را به زندان کن تا بیش از این حدیث من نکنند.» / چون زلیخا را از تن عزیز به واسطه عنت نصیبی نبود لاجرم در کارش چندان صبوری کرد که رخنه در کار غیوری افتاد؛ خاطر جویی وی را، پیش ملک رفت و گفت مرا غلامی است گناهی کرده دستوری خواهم تا به زندانش کنم. گفت بکن.

ملک مصر را دو گونه زندان بود یکی زندان عتاب و دیگری زندان عقاب. یوسف را در زندان عتاب که جای زندانیان سبک گناه بود افگندند، اما بر دست و پایش بند نهادند. دیر- زمان نگذشت که زلیخا از زندان افگندن یوسف پیشمان گشت. در شامگاهان از شدت اندوه و شرمساری بر بام می شد و می گریست. بدانه بیان پیغام فرستاد که غل و زنجیر از گردن و دست و پای وی بر گیر که گناهش در خور اینهمه زجر و عذاب نیست.

در زندان درخت خشک و بی بری بود. یوسف زندانیان را گفت دستوری ده زیر این درخت مقام کنم و به عبادت پردازم. زندانیان اجازه داد. یوسف رخت به زیر آن درخت کشید و به پرستش خداوند یکتا پرداخت، چون روز بزرآمد. ازبر کت وجود او آن درخت خشکیده و تکیه سر سبز شد و در دامنه چشمها ای سرد و گوارا جوشید.

یوسف به زندانیان پیوسته مهر بانی و نوازش می کرد. آنرا به یکتا پرستی می خواند به شکیبائی و پرداری و امیدواری پند می داد. جامه هر کدام را که پاره می شد می دوخت و سیماران را تیمار می کرد. به فرمان خدای حکیم جبریل امین به دل جویی او فرود آمد و گفت: «دهان خود را بگشای تا این درگرانها را در آن نهش. یوسف دهنش را گشود و دری که جبریل در آن نهاد فروبرد. ازبر کت آن، علم تعبیر خواب براو آشکارا شد.

در آن روز گاران ملک رویان بر دو غلام مقرب خود شرقاهم و شرکاهم، خوانسالار و شرابدارش بد گمان شد و آن دو را به زندان افکند. این دوزندانی بیش از دیگر زندانیان به

یوسف دمساز و آشنا شدند.

روزی زندانیان به یوسف گفت ای پاکیزه خوی پارسا ، محبت توچنان در دل من جا گرفته که کاری جز رضای تو نمی کنم و پیوسته به فرمان توام . یوسف گفت: ای عزیز، من جز به عنایت پروردگار نیاز ندارم و از محبت خلقان زیانها بردهام . از دوستی پدر رشک و بدخواهی برادرانم نسبیم شد ، و از دوستی زلیخا جز بدنامی و بنده بهره نبردم .

چون پنج سال یوسف در زندان بماند، شبی ساقی خوابی دید. صبح بعد پیش یوسف آمد و گفت: به خواب چنان دیدم که دانه‌ای انگور در زمینی مستعد کاشتم؛ آن دانه بقدر از زمین رست؛ تا کی تناورش و سه خوش برد. بر اطراف تاک چند چشم جوشید؛ گلهای رنگارانگ و زیبا رویید. من آن خوشها را از تاک جدا کردم ، فشردم و عصاره آنها را به ملک ریان دادم؛

بد غیبت تمام نوشید و به من آفرین گفت: تعبیر این خواب چیست؟ هنوز یوسف لب به پاسخ گفتن نگشود بود که خوانسالار، آزمودن یوسف را ، بدروغ گفت: من نیز خوابی دیده‌ام بشنو و تعبیر کن. به خواب دیدم که از مطبخ ملک نیرون شدم؛ سه سبد نان روی سرداشتمن ، ناگهان سه مرغ گرسنه پدید آمدند و با اینکه در آنجا گونه گون غذای خوشگوار و خوشبوی بود ، نانها را که بر سر من بود ربوتدند و خوردند.

یوسف گفت: ای ساقی ترا بشارت باد که سه روز دیگر از زندان رها و باز شرابدار سلطان می‌شوی. از نو روز گارت به خوشی و خرمی می‌گراید. اگر چنان شد که گفتم ، در وقتی مناسب ملک را بگوی که من به گناه پاکدامنی پنج سال است به زندان درافتاده‌ام بر من رحمت آورد و رهایم کن.

آنگاه رو به خوانسالار کرد و گفت: تو که آن خواب دیده‌ای بدان که عمرت پیايان رسیده و سه روز دیگر بر دار خواهی شد. خوانسالار به سخره خندید و گفت: خواستم دانش ترا بیازمایم ، من آن خواب ندیده‌ام. یوسف گفت به هر روی بر تو همین می‌رود که گفتم.

چون آن دو رقند جبریل بر یوسف فرود آمد و گفت: در آن وقت که ذلیخا به تو میل کرده بود و خانه خالی کرده بود و درها استوار ساخته ، و ترا نیز عرق میل در باطن تحرک نمود از آن امر شنیع در کف عصمت ، ترا که نگهدشت و به دولت عفت رسانید؛ گفت پروردگار من . آنگاه جبریل سر بال بر زمین نزد تا به زمین هفتم بشکافت آن صخره که هفت زمین برون آنست در نظر یوسف مکشوف گشت. گفت ای یوسف چه می‌بینی بر آن صخره؟ گفت مورچه‌ای می‌بینم که حر کت می‌کند. گفت در دهانوی چیست؟ گفت لقمه طعامی که در خور حوصله اوست. گفت حضرت رب المعلمین می‌فرماید که من آن مورچه را در زیر هفتم طبقه زمین فراموش نکرم و هر روز قوت و غذاش را می‌دانم ترا که پیغمبرزاده‌ای چگونه فراموش کنم. چرا اکنون بی طاقتی نمودی و به ساقی التجا بردی» (۱) از من شرم نداشتنی که غیر

مرا بمن اختیار کنی؟

ای یوسف ، اکنون که دل از محبت خدا بریدی و چاره درد خود از ملک خواستی به مكافات هفت سال دیگر در این زندان خواهی بود. ندانستی که او نیز چون دیگران ناتوان است و جاه و شکوهش اصالت و دوام ندارد.

یوسف شرمنده شد و چه غافل و بی خرد مرد مانند که دل از عنايت و شفقت خدای توانا و بی همتامی پر دارند و به مفروضی چون خود ناتوان و درمانده روی می آورند بی خبر از کلام خدا که: هر که به ما مشغول باشد به غیر ما نبرازد.

باری ، چنانکه یوسف گفته بود پس از سه روز ساقی آزاد ، و مقرب ملک شد و خوانسالار بر سر دار رفت.

پس از هفت سال شبی ملک ریان در خواب دید که هفت گاو فربی در مرغزاری چرا می کردن و او گاوان را تماشا می کرد. ناگهان هفت گاو لاغر پدید آمدند و آن گاوان فربه را خوردند. بامدادان ملک همه خوابکز اران را بخواند. هیچیک تعبیر کردن نتوانستند. ساقی را از وقوف یوسف یادآمد. به ملک عرضه داشت در زندان جوانی است پا کیزه سیرت و روشن. رای که تعبیر خواب نکو می داند. اگر فرمایی ازاو پرسم. ملک رضا داد. ساقی نزد او رفت و پرسید. یوسف گفت از پس هفت سال فراوانی غله و نعمت ، قحطی سختی می رسد و هفت سال مدت می گیرد.

تعبیر یوسف در قظر ملک پسندیده آمد. به ساقی گفت: چگونه مردی است؟ گفت کسی است می واند ساله ، بی آزار ، خوشخوی ، مهریان ، پارسا ، و چنان نکوروی که وصفش نمی توان کردن.

«گفت پادشاه ، بیارید سوی من و را. چون بیامد بدوی رسول ، گفت : بازگرد سوی خداوند خویش ؟ پرسش بهچی رسید حال آن زنان که بریندند دستهای خویش ؟ کی خداوند به ساز بدایشان داناست» و تا بی گناهی من بر همگان آشکار نگردد از زندان بیرون نمی آیم. زلیخا و جمله زنانی را که از راز او آگاه بودند فرامهم آوردند. ملک به آنان گفت : چه بود که به یوسف در آینه خوبی داشت و او را به خود خواندید؟ گفتند چنان زیبا بود که به دیدنش جمله مدهوش شدیم و به جای ترنج دست خود بریدیم . «زلیخا بر خاست و آواز داد : ای ملک ، از ایشان چه پرسی که گواه آنگاه به کار آید که خصم منکرشود. من امروز همی گوییم که هر چه کردم من کردم و یوسف را هیچ گناه نبود . من خواستم و را از تن وی ، و وی از راست کویان است . همه گریستن گرفتند و عزیز سفر و افگند». عزیز زلیخا را طلاق داد . اما زلیخا و قنی به دلداد گی و شیدایی خویش اعتراف کرد از عشق و روزی خود پشمیان نشد و همچنان در آرزوی یوسف بود.

چون بی گناهی و عصمت یوسف برپادشاه و همه بزرگان و مردم مصر آشکارا شد ریان هفتاد نفر از نزدیکان خود را با طماح اسب خاص خویش به آوردن یوسف فرستاد و از بارگاه تا در زندان مردمان دور وی به تماشای آن زیباروی پرهیز گار ایستادند. یوسف چون از

زندان بیرون آمد بر درز ندان بنوشت: این گور زندگان است و خانه اندوهان است، و تجن به دوستان است، و شماتت اعداست،

چون یوسف آمد و چشم ملک بر او افتاد گفت: درین که چندین سال بی گناه درز ندان افتادی. یوسف گفت: ای ملک ملکد اری کاری دشوار است و سرای دیگر چنان نیست که مردمان بیچاره و به جان رسیده از بیم جمی دیوسیرت پرستنده زد و منصب که به گرد توفراهم آمده‌اند جرأت دادخواهی نکنند. آنجا از توبه بارگاه عدل الهی شکوه می‌برند، و از عذاب جاودان نخواهی دست. «چرا عالمی بر سر عملها بازداشت‌ای که بر امامت و دیانت ایشان اعتماد نیست و نآزموده آن عمل به ایشان تفویض فرموده‌ای؛ و پاسبانانی که بیناوشنا و گویانیستند آنان که امری مناسب دولتیاری و فرمانگزاری نباشد به ظهور آید؛ چشم فرو خواهاند، زبان به نصیحت نکشایند و گوش بر آن ندارند و صلاح و فساد آن را معروض رای پادشاه نتمایند. و تو نیز از غایت غرور از ایجاد خلق خدا غافل باشی.» (۱)

ملک یوسف را به گرمابه فرستاد و چون بیرون آمد از جامه خاص خسود یکی بر او پوشانید و گفت: اکنون بایدوزیری من بپذیری؛ گفت نخواهم که ترسم بر بندگان خدا ظلمی رود و در آخرت به عقوبت گرفتار آیم؛ که پروردگار دادگر بر عاملی که از آنچه بر سر مردمان می‌رود بی خبرماند، هر گز نمی‌بخشاید. گفت عزیزی و سپهسالاری به تو سپارم، گفت نخواهم از آنکه عزیز را برم من حق بسیار است. افزون بر این وی به طبع پاک نهاد و از کنی‌ها و کاستی‌های بزرگ به دور است. ملک گفت پس چه خواهی؟ گفت اگر روا داری به کار کشتخوانها و کشاورزان پردازم و دلچسپی و حمایت ایشان کنم که رونق گرفتن کشتگری مایه آسایش و شادمانی همگان است، چنانکه اگر سالی غله و میوه بسی دست نپاید آدمیان و چرندگان و پرندگان در رنج افتند و بسیار بیمن ند. ملک گفت چنان کن که خواهی؛ اما پیش از همه تعبیر خواب من بگوی که در خواب دیدم ...

یوسف گفت: ای ملک، مکوی کس نشینید دامن، و شاید که چیزی از آن فراموش کرده باشی. در خواب دیدی که رود نیل بشکافت و از میان آن هفت گاو فربه سفید که پستانهایشان پر از شیر بود بیرون آمدند. تو از دیدن گاو‌انی بدان فربه و پر شیری در شگفت ماندی، که به ناگاهه دگربار نیل بشکافت و خشک شد و هفت گاو لاغر گر که پستان نداشتند و چون سکان چنگال و دندانهای تیز داشتند نمایان گشتند، بر گاوان فربه حمله بر دند، آنها را بدریدند اسخوانهایشان بشکستند و همه را بخوردند. ملک از داشش او در شگفت شد و بر وی آفرین خواند. ادامه دارد